

De oude stad : een museale bestemming

Aan de stad werd van bij de aanvang een museale bestemming toegekend. Jammer genoeg werd in deze museale bestemming met de kunstenaarslegaten een verkeerde keuze gemaakt. De bezoekers van Bokrijk vormen een zeer specifiek publiek dat globaal minder interesse heeft voor moderne kunst. Gezien het verloop van het dossier lijkt het mij zinvol een nieuwe kans te geven aan een inhoudelijk verwante museale bestemming van de stad. Klemtoon zal worden gelegd op het stedelijk leven van de 17de tot de vroege 20ste eeuw. Dit is tot op heden de enige optie, voor zover ik weet, die nog niet ten gronde is uitgeprobeerd.

De invulling van de stad moet een dynamisch gegeven zijn. Zo niet is dit initiatief bij voorbaat tot mislukken gedoemd. De museale bestemming van de oude stad wordt daarom echter meervoudig ingevuld:

1. enkele woningen kunnen worden ingericht in functie van een museale presentatie van het stedelijk wonen en de middenstand. Op dit ogenblik is dit reeds gedeeltelijk gebeurd. Ik pleit er voor om dit facet te behouden en inhoudelijk te versterken waarbij een specifieke aandacht kan worden geschonken aan de relatie en confrontatie stad – platteland.
2. Tegelijk kan een inhoudelijke bijsturing op het vlak van de ambachten en middenstand (chocolatier, bakker, koperslager, stoffenwinkel: handwerken en korsetten maken) gebeuren. Hier kunnen ook stadsmarkten worden georganiseerd. (inhoudelijke informatie is vlot beschikbaar).
3. Het onderbrengen van de educatieve werking, ateliers museumklassen. Hier kan een volwaardige atelierwerking worden ontwikkeld waarbij de ateliers, de museumklassen en de educatieve collectie, die hiervoor nodig is, kunnen worden samengebracht. Binnen deze ateliers kunnen de nieuwe media hun rol spelen. De ontwikkeling van educatieve projecten in dit museumgedeelte brengt bovendien extra leven. Dit betekent op geen enkel ogenblik dat de educatieve werking in het landelijk gedeelte wordt verwaarloosd.
4. De inrichting van een binnenmuseum – volwaardige tentoonstellingsruimten, voor het uitwerken van volwaardige tijdelijke tentoonstellingen rond thema's, die gezien de aard van de materie, niet in de schuur van Wortel kunnen doorgaan. De schuur van Wortel zou zich kunnen profileren in tentoonstellingen rond thema's eigen aan het platteland. De stad zou zich kunnen profileren met tentoonstellingen rond kunstambachten (volksaardewerk, volksprenten, enz.) devotie, textiel, , enz. Op die wijze kan de diversiteit en rijkdom van het volksleven veel duidelijker tot uiting komen.

Deze optie zou tegelijk ook een gedeeltelijke oplossing voor het ruimtegebrek kunnen bieden.

Bouwen

Gezien de problematiek van het beheer en het behoud van het aanwezige patrimonium zou ik principieel stellen 'niet bijbouwen'. Er zijn evenwel in de museuminvulling enkele substantiële hiaten die bijbouwen wenselijk maken.

- een dorpsstraat met post, middenstand, enz. (kan gedeeltelijk worden opgevangen door het betrekken van de stad in de museumwerking.
- Een grote Haspengouwse vierkanthoeve
- Een Vlaamse kasteelhoeve

Gezien de kostprijs van bouwen zou ik alleszins prioriteit geven aan de stad en de eventuele verdere afwerking hiervan, bijzonder de kant van Het Groot Schaep en De Gulden Valk.

Wetenschappelijk werk

Binnen dit en een jaar draait de inhoudelijke verrijking van de museumcollecties op volle toeren. Tegelijk is gestart met de studie van de afzonderlijke woningen (o.m. de verwachte studie van de Kilbershoeve). Mij lijkt het zinvol, ook in het licht van de landelijke erkenning, een met een nova series van de Bokrijkse Berichten te starten. De inhoud van deze Bokrijkse Berichten kan al de facetten van de museale werking beslaan. De kostprijs kan dankzij de huidige computertechnieken erg beperkt worden gehouden. Deze initiatieven zijn gesubsidieerd en kunnen mogelijk ook in samenwerking met een tijdschrift worden gerealiseerd.

Merchandising:

Het is voor mij zonder meer duidelijk dat er een grote nood bestaat aan de bewaking van de kwaliteit en het uitbreiden van de producten die te koop worden aangeboden. In principe zouden de producten, die in de museumwinkel worden verkocht, het product Bokrijk moeten versterken. Dit gebeurt niet.

Spanning educatie – sales

De educatieve werking van het Openluchtmuseum en de sales van het domein Bokrijk zijn twee duidelijk onderscheiden entiteiten. Er dient te worden gestreefd naar een duidelijke scheiding van de bevoegdheden waarbij, m.i. in het belang van het openluchtmuseum, het Openluchtmuseum het exclusieve terrein is van de educatieve dienst van het museum. In principe mag de sales zich enkel bezig houden met de verkoop van educatieve programma's, niet met de ontwikkeling er van. Deze idee heeft ook zijn weerslag op de organisatie van evenementen.

Toepassing van nieuwe media

De toepassing van nieuwe media in het museumwerkveld is in volle ontwikkeling. Het openluchtmuseum mag daarin niet achter blijven. De problematiek stelt zich echter dat het Openluchtmuseum geen klassiek binnenmuseum is, maar als openluchtmuseum een leefwereld reconstrueert en simuleert waarin de nieuwe media geen natuurlijke plaats hebben.

Niettemin zijn de mogelijkheden die zich voor de nieuwe media in relatie tot de museale werking aandienen meervoudig.

1. Het onthaalpaviljoen: informeren van het publiek betreffende het aanbod van het Domein Bokrijk en het Openluchtmuseum als onderdeel van dit domein.
2. De nieuwe media in de tentoonstellingsruimten (Wortel) n.a.v. tijdelijke projecten
3. De (eventuele) educatieve ateliers : nieuwe media in functie van educatieve werking (i.s.m. Maerlandtcentrum)
4. De collectiewerking: nieuwe media in functie van ontsluiting van de collectie via Internet, ruimer gezien als de webpage van de instelling.

R. Nouwen
2000-05-11